

Юрій Мєлков,

доктор філософських наук, старший дослідник,
головний науковий співробітник
відділу дослідницької діяльності університетів,
Інститут вищої освіти НАПН України,
Україна

ВІДКРИТА НАУКА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ ЯК СИЛЬНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КРАЇНИ

Може здатися, що в умовах воєнного стану та в контексті питання повоєнного відновлення України тема академічних досліджень, а тим більше тематика такого окремого вектора їх розвитку, як «відкрита наука», не є вже настільки важливими для суспільства. Проте саме розвиток відкритої науки може виступати одним із факторів успішної розбудови України як сильної європейської країни. Наука має цінність і суспільну значимість не лише в суто практичному сенсі – як джерело інновацій і технологій, а й у гуманітарному – як певна особлива культура. Наука в цьому аспекті – це передусім демократична культура мислення. Сьогодні вона є потрібною не тільки й не стільки як ремесло професійних науковців, які займаються дослідженнями в межах своєї вузькоспеціалізованої тематики, а й як методологія постійного створення власного особистісного знання, притаманна кожній людині.

Саме наука служить утвердженню у суспільстві цінностей відкритості, демократичності, толерантності, екологічності, що сьогодні виступають фундаментом культурного буття всього людства. Наука виховує в людині вміння мислити критично і самостійно, вміння власними силами створювати нове знання, в тому числі за рахунок освоєння й інтерпретації величезних обсягів інформації, доступних завдяки комп'ютерним технологіям. Починаючи з Античності, ключовою характеристикою саме європейської культури було й залишається безкорисливе прагнення до істинного знання, що ґрунтується на вільному раціональному дискурсі та свободі академічного пошуку. Відкритість як ключова характеристика буття сучасної науки та суспільства загалом постає у цьому сенсі як історична детермінанта життєдіяльності кожної сильної європейської країни.